

SỐ CHUYÊN ĐỀ “VĂN HÓA VÀ PHÁT TRIỂN”

Kể từ khi được nêu thành luận điểm cho đến lúc trở thành cơ chế, vấn đề văn hóa và phát triển đã trải qua hơn 30 năm. Vào năm 1982, tại Hội nghị thế giới về Chính sách Văn hóa ở Mexico, đã có sự thống nhất cho rằng trong bối cảnh hiện đại hóa, không thể tách rời văn hóa với phát triển. Trên cơ sở đó, UNESCO đã xây dựng “Thập kỷ văn hóa” 1988 - 1998, ủng hộ việc đưa văn hóa vào chính sách phát triển quốc gia và quốc tế. Năm 1998, Hội nghị liên chính phủ ở Stockholm, Thụy Điển đã thừa nhận đa dạng văn hóa như điều kiện cho phát triển. Đây chính là nền tảng để đến năm 2001, UNESCO ra tuyên bố về đa dạng văn hóa, rồi đến năm 2005, Ủy ban Bảo vệ và Phát triển đa dạng văn hóa của tổ chức này đã đề xuất sự phát triển bền vững văn hóa, đặt văn hóa với phát triển như một vấn đề cốt lõi.

Nếu xem xét quan điểm phát triển bền vững được khởi xướng từ thập kỷ 80 của thế kỷ trước, việc văn hóa trở thành trụ cột thứ tư cũng trải qua một quá trình nhận thức. Cách đây chưa lâu, văn hóa vẫn còn bị ghép vào trụ cột xã hội. Đến năm 2010, tại Hội nghị cấp cao Liên hiệp các thành phố và chính quyền địa phương ở Mexico, văn hóa được đề nghị tách ra thành trụ cột thứ tư, và quan điểm này phải được quốc tế chấp nhận, được triển khai trong chính sách phát triển của các quốc gia.

Ở Việt Nam, vai trò của văn hóa đã được nhận thức sâu sắc kể từ văn kiện của Đảng Cộng sản Việt Nam đến các chương trình phát triển của Chính phủ. Trong Nghị quyết Trung ương 5, Khóa VIII vào năm 1998, văn hóa được coi vừa là mục tiêu, vừa là động lực phát triển của xã hội. Trên cơ sở đó, Chính phủ Việt Nam đã xây dựng chiến lược phát triển văn hóa trong giai đoạn công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước. Tuy nhiên, để văn hóa thấm sâu vào quá trình phát triển là công việc không đơn giản, bởi cần nâng cao nhận thức và tính hiệu quả của cơ chế.

Trong bối cảnh nêu trên, Tạp chí Dân tộc học xuất bản số chuyên đề “*Văn hóa và phát triển*” nhằm góp thêm tiếng nói về vai trò của văn hóa trong sự nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hóa ở nước ta. Dưới góc nhìn Dân tộc học/ Nhân học, số chuyên đề này quan tâm nhiều hơn đến vai trò của văn hóa tộc người, đặt trong mối quan hệ với các loại hình văn hóa khác.

Xin trân trọng giới thiệu số chuyên đề và hy vọng nhận được nhiều ý kiến đóng góp của bạn đọc.